

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗА ПРОЈЕКАТ БЕОГРИД 2025**

- РАНИ ЈАВНИ УВИД -

Београд, август 2023. године

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ ПЛАНА: **Министарство грађевинарства,
саобраћаја и инфраструктуре**
Немањина 22-26, Београд

ОБРАЂИВАЧ: **Центар за планирање урбаног развоја ЦЕП,**
Захумска 34, Београд

**ИАУС, Институт за архитектуру и урбанизам
Србије,** Булевар краља Александра 73, Београд

ОДГОВОРНИ ПЛАНЕРИ: **Саша Карајовић,** дипл.просторни планер
Бр.лиценце: 100 0005 03

Милан Поповић, дипл.инж.арх
Бр.лиценце: 100 0161 10
200 0042 03

Консултант:
др Никола Крунић, дипл.просторни планер

ДИРЕКТОР ЦЕП-а: Љубина Стефановић Тасић, дипл.инж.арх.

Београд, август 2023.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене за пројекат БЕОГРИД 2025 (у даљем тексту: Просторни план), на основу Одлуке о изради Просторног плана („Службени гласник Републике Србије”, број 55 од 7. јула 2023.) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, број 39 од 12. маја 2023.).

Просторни план подручја посебне намене доноси се за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, пројекте од значаја за Републику Србију или за подручја одређена Просторним планом Републике Србије, или другим просторним планом.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора засниваће се на принципима уређења и коришћења простора утврђеним чланом 3. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. Закон, 9/20 и 52/21), као и на Закону о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14, 95/2018, 40/2021 и 35/2023).

Просторни план ће бити урађен и у складу са:

- Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 32/19), којим је одређена садржина и процедура израде просторног плана подручја посебне намене;
- Правилником о садржини и начину вођења и одржавања Централног регистра планских докумената, Информационог система о стању у простору и локалног информационог система и дигиталном формату достављања планских докумената („Службени гласник РС”, број 33/15), којим се ближе прописује садржина и начин вођења и одржавања Централног регистра планских докумената, Информационог система о стању у простору и локалног информационог система планских докумената, као и дигиталних формата достављања планских докумената.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину чини саставни део документационе основе планског документа, и израђује се у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10);

Закључком Владе Републике Србије (05 број 312-10334/2021-1 од 02.12.2021. године) утврђено је да пројекат изградње БеоГрид 2025 представља пројекат од посебног значаја за Републику Србију, и да њега чине:

- ТС 400/110 kV Београд 50;
- Двосистемски 400 kV далековод ТС Београд 50 - ПРП Чибук 1 (деоница А и деоница Б);
- Два једносистемска 400 kV далековод за увођење ДВ бр. 450 (РП Младост – ТС Нови Сад 3) у ТС Београд 50;
- Два двосистемска 110 kV далековод за увођење ДВ бр. 104/8 АБ (ТС Стара Пазова – ТС Инђија 2) у ТС Београд 50;
- Два двосистемска 110 kV далековод за увођење ДВ бр. 1178 АБ (ТС Београд 5 – ТС Београд 9) у ТС Београд 50, и
- Кабловски вод 2x110 kV КБ Београд 50 – Београд 49 (Аеродром).

Просторни план ће садржати елементе детаљне регулације у складу са Одлуком о изради, што ће омогућити његово директно спровођење издавањем локацијских услова у складу са законом као и израду техничке документације, прибављање дозвола у складу са законом, односно стварање услова за изградњу далековода.

Потреба за изградњом трафостанице и далековода има своје упориште у визији и дугорочним циљевима просторног развоја Републике Србије, према Закону о Просторном плану Републике Србије за период од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10), посебно у делу који се односи на поузданост националног електроенергетског система, побољшања енергетске ефикасности и могућности коришћења нових еколошки прихватљивих ресурса - извора енергије.

Просторним планом створиће се плански основ за дефинисање дугорочне концепције просторног развоја подручја посебне намене, као и плански основ за изградњу нове електроенергетске инфраструктуре којом би се енергетски оснажило конзумно подручје, односно дефинисали просторни коридори и локације нове ТС 400/110 kV Београд 50 и 400 kV и 110 kV припадајућих надземних далековода.

Просторни план биће заснован на планској, студијској и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим документима у Републици Србији.

Саставни део Просторног плана чини и Извештај о стратешкој процена утицаја Просторног плана на животну средину.

На основу Закона о планирању и изградњи, а ради упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, могућим решењима за развој просторних целина и ефектима планирања, након доношења Одлуке о изради плана приступило се изради материјала за рани јавни увид.

Материјал за рани јавни увид Просторног плана садржи: текстуални и графички део и документацију.

1. О ПРОЈЕКТУ „БЕОГРИД 2025“

Влада Републике Србије је у јануару 2023. године усвојила Програм економских реформи за период од 2023. до 2025. године.

Један од циљева је да се настави са развојем и усвајањем дугорочне енергетске и климатске стратегије у складу са Зеленом агендом за Западни Балкан и међународним обавезама и даље појачати улагања у модернизацију енергетске инфраструктуре и смањење емисије угљеника у циљу убрзања зелене транзиције, а све у складу са Акционим планом развијеним након недавно отвореног Кластера 4 – Зелена агенда и одржива повезаност у процесу приступања Европској унији.

Идентификована су три кључна изазова за конкурентност и инклузивни раст и повезане структурне реформе у периоду 2023-2025, а један од њих је Озелењавање енергетског сектора и потпуно отварање енергетског тржишта

Једна од 10 планираних структурних реформи је: ИНТЕГРАЦИЈА ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ КРОЗ ПРОЈЕКАТ „БЕОГРИД 2025“

Пројекат „Београд 2025“ као циљ има омогућавање веће интеграције електричне енергије произведене из обновљивих извора (ветроелектрана), који се налазе у региону Јужног Баната, као и растерећење ТС 220/110/35 kV Београд 5, која напаја електричном енергијом велики део Београда, посебно делове Новог Београда и Земуна.

Кластер пројеката мрежне инфраструктуре на ширем подручју Београда (БЕОГРИД) обухвата подстанциу Београд 50 од 400/110 kV са припадајућим прикључцима од 400 kV и 110 kV и двоструки далековод 400 kV од подстаннице Београд 50 до региона јужног Баната (у близини ветропарка Чибук). Инфраструктурни радови одговарају укупним улагањима од око 90 милиона евра. Очекује се да ће у потпуности да буде оперативан до 2025. године

Пројекат чини шест функционалних целина (Лот 1 – Лот 6), тј. пројеката који ће се паралелно реализовати, и то изградња: ТС 400/110 kV Београд 50; - двосистемски 400 kV далековод ТС Београд 50 – ПРП Чибук 1 са опремањем 400 kV поља у ПРП Чибук 1; - једносистемски 400 kV далеководи за увођење ДВ бр. 450 (РП Младост – ТС Нови Сад 3) у ТС Београд 50; - два двосистемска 110 kV далеководи за увођење ДВ бр. 104/8 (ТС Стара Пазова – ТС Инђија 2) у ТС Београд 50; - два двосистемска 110 kV далеководи за увођење ДВ бр. 1178 АБ (ТС Београд 5 – ТС Београд 9) у ТС Београд 50; - двосистемски кабл 110 kV ТС Београд 50 – ТС Београд 49 (Аеродром).

Пројекат је део ширег пројекта Северни коридор (North CSE corridor), који, поред наведеног, обухвата и дуплирање постојећег интерконективног 400 kV далековода Ђердап 1 - Портиле Де Фиер (Румунија). Уз ојачавање коридора за пренос електричне енергије преко Балканског полуострва у смеру од истока према западу и последични допринос интеграцији тржишта електричне енергије у региону Југоисточне Европе, овај пројекат ће такође омогућити прикључење великог броја нових произвођача ОИЕ у области Јужног Баната. Ово ће, уз трансформацију 400/110 kV у ТС Београд 50, значајно допринети сигурности напајања конзума у сремској области, што ће направити погодан амбијент за долазак нових инвеститора и даљи индустријски развој ове регије. Поред тога, изградњом ТС 400/110 kV Београд 50, значајно ће се растеретити постојећа ТС 220/110/35 kV Београд 5, која тренутно напаја велики део београдског конзума.

Пројекат Северни коридор је део европског десетогодишњег плана развоја преносног система TYNDP 2020, регионалног инвестиционог плана (RgIP 2020), подржан је од стране румунског оператора преносног система (Transelectrica), као и Немачке развојне банке KfW. На основу члана 15а Закона о енергетици, за предметни пројекат је усвојен Закључак Владе 05 Број: 312-10334/2021-1 од 2. децембра 2021. године којим је дефинисан као **пројекат од посебног значаја за Републику Србију**.

Индикатори резултата

Показатељ	Почетна вредност (2022)	Међурезултат (2024)	Циљна вредност (2026)
Повећање исталисане снаге електрана на ОИЕ у региону Јужног Баната која се може интегрисати без ограничења	0 MW	0 MW	>1000 MW
Смањење губитака енергије у преносном систему на годишњем нивоу	0 GWh	0 GWh	33 GWh

Пројекат „БеоGRID 2025” је приоритетни инфраструктурни пројекат Републике Србије и као такав директно утиче на повећање конкурентности државе уз унапређење целокупне енергетске ефикасности Републике Србије.

Повећање преносног капацитета и последично повећавање поузданости рада система, ствара повољне услове за потенцијално прикључење нових корисника у будућности, што може довести до отварања нових радних места.

Реализација пројекта „БеоGRID 2025” се планира у периоду од 2022. до 2026. године.

На напонском нивоу од 400 kV изражена су електрична пражњења (ефекат короне) која могу да створе звук специфичне фреквенције (100 Hz). Такође је на овом напонском нивоу ниво електричног поља близак граничним вредностима.

Мере које ће се применити како би се редуковао ефекат короне су примена више проводника по фази и повећана висина проводника изнад земље у зонама повећане осетљивости. Због утицаја који далековод може имати на фауну, предвиђене су и мере за боље уочавање далековода.

2. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Одлуком о изради Просторног плана дата је прелиминарна граница обухвата Просторног плана, која треба да буде утврђена Нацртом Просторног плана.

За потребе упућивања у процедуру раног Јавног увида предлаже се обухват Просторног плана на деловима територија града Београда, градских општина Земун, Палилула и Сурчин, града Панчево, и општина Алибунар, Ковачица, Ковин, Пећинци и Стара Пазова, и то:

- на територији града Београда, градска општина Земун, целе катастарске општине Земун поље и Угриновци;
- на територији града Београда, градска општина Палилула, целе катастарске општине Бесни Фок, Комарева Хумка и Лепушница;
- на територији града Београда, градска општина Сурчин, целе катастарске општине Добановци и Сурчин;
- на територији града Панчева, целе катастарске општине Банатско, Глогоњ, Долово, Јабука, Качарево и Ново Село;
- на територији општине Алибунар, цела катастарска општина Владимировац;
- на територији општине Ковачица, цела катастарска општина Црепаја;
- на територији општине Ковин, цела катастарска општина Мраморак;
- на територији општине Пећинци, целе катастарске општине Деч и Шимановци;
- на територији општине Стара Пазова, целе катастарске општине Белегиш, Војка, Нова Пазова, Стара Пазова и Стари Бановци.

Током израде Нацрта просторног плана граница Просторног плана биће утврђена као коридор планираних високонапонских далековода 400 и 110 kV, укупне дужине од око 126 km и простор грађевинске парцеле трафостанице Београд 50. Простор детаљне разраде обухвата подручје коридора високонапонских далековода у целости. Укупна површина Просторног плана и простора детаљне разраде обухватаће око 12 km².

Шире подручје Просторног плана приказано је на графичком прилогу: Посебна намена простора.

2. ПЛАНОВИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.1. Краћи изводи из планских докумената вишег реда

Плански документи вишег реда су:

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, бр. 88/10)
- Регионални просторни план административног подручја града Београда („Службени лист града Београда" бр.10/04, Измена и допуна бр. 38/11) и
- Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, бр. 22/11).

Законом о Просторном плану Републике Србије за период од 2010. до 2020. године утврђено је да је основни циљ развоја енергетске инфраструктуре активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке - регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије, као и поуздано и сигурно снабдевања домаћих потрошача. Изградња нових електроенергетских водова и трансформаторских станица и нових интерконекивних веза са суседним државама један од оперативних циљева развоја енергетике а све у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача у Републици Србији и настојање и уважавање потребног економског развоја привреде Републике Србије, њен гео-положај и ограничени обим, структуру енергетских резерви као и постојећу инфраструктуру енергетских сектора Републике Србије; .

Регионалним просторним планом административног подручја града Београда у систему снабдевања електричном енергијом дефинисани су циљеви развоја електроенергетске мреже који ће се заснивати на изградњи преносних водова далековода 400 kV, 220 kV и 110 kV водова са одговарајућим трафостаницама (ТС) и на усмеравању преносне мреже на реконструкцију водова 220 kV за напонски ниво 400 kV да би се постојећи коридори 220 kV искористили за изградњу вишесистемских водова 400 и 110 kV.

Регионалним просторним планом Аутономне покрајине Војводине, поред технолошке модернизације објеката, развој електроенергетске преносне мреже условљен је и обезбеђивањем нове преносне мреже, услед растуће потрошње, а такође и развојем интреконекивних прекограничних веза водова 400 kV са системима у окружењу, изградњом прикључака 110 kV за кориснике преносног система, изградњом трансформаторских 400/x и 110/x и заменом великих трансформатора снаге 400 kV и 110 kV новим јединицама.

2.2. Остали планови од значаја за израду Просторног плана

Оквирна граница Просторног плана се преклапа или тангира друге **планове подручја посебне намене**, различитог степена утицаја на посебну намену за пројекат БеоГрид 2025.

- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-75 Суботица – Београд (Батајница) (Службени гласник РС“, бр. 69/03, 36/10, 143/14, 81/15 и 113/22) општина Стара Пазова
- Просторни план подручја посебне намене СРП „Делиблатска пешчара“ (Службени лист АПВ, број 8/2006), општине: Алибунар, Ковин, град Панчево
- Просторни план подручја посебне намене СРП „Обедска бара“ (Службени лист АПВ, број 8/2006), општина Пећинци

- Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд – Смедерево - Јагодина - Ниш)
(Службени гласник РС, број 19/201), општина Ковин, град Панчево, град Београд - општина Палилула, КОБесни фок
- Просторни план подручја посебне намене за инфраструктурни коридор за далековод 2x400 kV ТС Панчево 2-граница Румуније
(Службени лист АПВ, број 3/2012) општине: Алибунар, Ковин, град Панчево
- Просторни план подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток“
(Службени гласник РС, број 119/2012, број 98/2013) општине Ковин, Ковачица, Стара Пазова, град Панчево, град Београд - општина Палилула, КО Бесни фок
- Просторни план подручја инфраструктурног коридора граница Хрватске-Београд (Добановци)
(Службени гласник РС, бр. 69/2003, 147/2014) општине Пећинци, Стара Пазова, град Београд - општина Земун, КО Угриновци и општина Сурчин, КО Добановци
- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 – Дунав
(Службени гласник РС, број 14/2015) општине Ковин, Стара Пазова, град Панчево, град Београд – општина Земун, КО Земун Поље и општина Палилула, КО Бесни Фок
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 Суботица-Зрењанин-Ковин
(Службени лист АПВ, број 19/2017) општине Ковин, Ковачица, град Панчево
- Просторни план подручја посебне намене система за водоснабдевање „Источни Срем“
(Службени лист АПВ, број 57/2017) општине Пећинци и Стара Пазова
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора транспортног гасовода сабирна гасна станица Тилва-Бела Црква са елементима детаљне регулације
(Службени лист АПВ, број 57/2017) општина Алибунар
- Измене и допуне Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске
(Службени гласник РС, број 36/2019) општине Ковин, Ковачица, Стара Пазова, град Панчево, град Београд - општина Палилула, КО Бесни фок
- Просторни план подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“
(Службени лист АПВ, број 40/2019) град Панчево
- Просторни план подручја посебне намене предела изузетних одлика „Потамишје“
(Службени лист АПВ, број 47/2019) општина Ковачица
- Просторни план подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема
(Службени лист АПВ, број 54/2019) општина Пећинци
- Просторни план подручја посебне намене државног пута II реда бр. 100 за потребе реконструкције и модернизације пута и изградње бицикличке стазе на деоници Нови Сад – Стара Пазова (до границе са административним подручјем Града Београда)

(Службени лист АПВ, број 54/19) општина Стара Пазова

- Просторни план подручја посебне намене коридора аутопута Београд-Зрењанин-Нови Сад
(Службени гласник РС, број 98/2021) општина Ковачица, град Панчево, град Београд - општина Палилула, КО Комарева Хумка

У току израде нацрта Просторног плана и дефинисања коначног обухвата, биће сагледан однос ових просторних планова према простору пројекта БеоГрид 2025, приликом дефинисања планских решења, правила уређења и грађења, као и смерница за спровођење.

За дефинисање посебне намене биће од значаја и **плански документи који су усвојени у јединицама локалне самоуправе** у обухвату Просторног плана:

- Просторни план за део градске општине Сурчин (Службени лист града Београда бр.10/12)
- Просторни план града Панчева (Службени лист града Панчева, бр. 22/12, 25/12)
- Просторни план општине Алибунар (Службени лист општине Алибунар, број 12/12)
- Просторни план општине Ковин (Службени лист општине Ковин, бр. 18/12, 1/19)
- Просторни план општине Ковачица (Службени лист општине Ковачица бр. 13/12, 9/14, 7/19)
- Просторни пан општине Пећинци (Службени лист општина Срема бр. 37/13).
- Просторни план општине Стара Пазова (Службени лист општина Срема“, бр. 12/09, 17/12, 38/13, 7/19 и 40/19);

Поред поменутих планова, и сви урбанистички планови који су у непосредној близини пројекта БеоГрид 2025 ће бити анализирани и по потреби имплементирани у Просторни план.

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

На подручју Просторног плана доминира пољопривредно земљиште. Пољопривредно земљиште у обухвату Просторног плана које се налази на простору алувијалних равни и лесних тераса, у највећем обиму се користе за ратарске културе.

Шумско земљиште и други вегетацијом обрасли терени, као и насеља и друге антропогене структуре у функцији насеља и инфраструктуре заузимају знатно мање површина.

Основна ограничења у простору представљају укрштања са постојећом инфраструктуром и могуће утицаје на намене и садржаје у непосредном окружењу посебне намене.

Планирани коридори прелазе преко више водотока, а доминантан је прелаз преко река Дунав и Тамиш. Планирани коридори се укрштају са државним путевима: IA, IB, IIА и IIБ ранга. Такође планирани коридори се укрштају са постојећим далеководима: ДВ 110kV бр.104 Б/3; ДВ 110 kV бр. 1145/1; ДВ 110kV бр.104 А/5; ДВ 110 kV бр. 151/4; ДВ 220 kV бр. 254/1; ДВ 400 kV бр. 463А.

Засебну врсту ограничавајућих фактора представља утицај на биодиверзитет и еколошке коридоре, кроз потенцијалне негативне утицаје и могућности угрожавања животне средине.

4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Изградња планиране трафо станице и далековода са аспекта дугорочног развоја електроенергетске мреже Републике Србије, омогућиће: унапређење стабилности и поузданости националног електроенергетског система; развојно усаглашавање и интегрисање са енергетским системима земаља чланица Енергетске заједнице земаља југоисточне Европе, у складу са енергетском политиком ЕУ по питању регионалне сигурности напајања, интеграције обновљивих извора енергије и успостављања интерног електроенергетског тржишта.

Циљ израде Просторног плана је обезбеђење планског основа за дефинисање дугорочне концепције просторног развоја подручја посебне намене, као и плански основ за изградњу нове електроенергетске инфраструктуре којом би се енергетски оснажило конзумно подручје, односно дефинисали просторни коридори и локације нове ТС 400/110 kV Београд 50 и 400 kV и 110 kV припадајућих надземних далековода.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату пројекта БеоГрид 2025 засниваће се на следећим принципима:

- одрживог просторног развоја енергетске инфраструктуре - коришћењем савремених техничких и конструктивних решења при избору опреме и изградњи високонапонског далековода, уз постизање максимално могуће економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости;
- смањивања штетног утицаја на животну средину - првенствено одговарајућим избором трасе високонапонског далековода, сагледавањем техничких могућности умањења утицаја на стање животне средине, примену одговарајућих мера заштите и умањење ризика за животну средину током изградње и експлоатације високонапонског далековода;
- заштите природних ресурса, природног и непокретног културног наслеђа - адекватном заштитом и одрживим коришћењем природних ресурса, посебно у погледу очувања постојећих екосистема, спречавању значајнијег нарушавања развојне валоризације

културних, образовних и туристичко-рекреационе вредности у обухвату коридора далековода и његовом непосредном окружењу.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА И ПРЕДЛОГ ОСНОВНИХ УРБАНИСТИЧКИХ ПАРАМЕТАРА

Пропозиције Просторног плана и правила уређења и правила грађења електроенергетских компоненти пројекта БеоГрид 2025 засниваће се на поштовању следећих принципа:

- европских и домаћих стандарда и добре праксе, у свим фазама изградње, експлоатације и одржавања високонапонског далековода; еколошке поузданости, којом се обезбеђује заштита од негативних утицаја на животну средину, предеоне, природне и непокретне културне вредности у коридору високонапонског далековода и непосредном окружењу;
- примени опреме и инсталација високе техничке поузданости и њиховој квалитетној уградњи, која омогућава дугорочно функционисање и испуњење основних циљева реализације; безбедности, којом се са високим степеном поузданости гарантује сигурност људи и материјалних добара од евентуалних хаварија;
- економске исплативости, утврђене студијом оправданости.

Планиране активности на изградњи садржаја пројекта БеоГрид 2025 представљају функционално и технички усаглашен део ширег пројекта подизања напонског нивоа преносне мреже Србије на 400 kV напонски ниво.

5.1. Концепција техничког решења пројекта БеоГрид 2025

Комплексни пројекат БеоГрид 2025 обухвата целине које се односе на изградњу:

- ТС 400/110 kV Београд 50;
- Двосистемски 400 kV далековод ТС Београд 50 - ПРП Чибук 1 (деоница А и деоница Б);
- Два једносистемска 400 kV далековода за увођење ДВ бр. 450 (РП Младост – ТС Нови Сад 3) у ТС Београд 50;
- Два двосистемска 110 kV далековода за увођење ДВ бр. 104/8 АБ (ТС Стара Пазова – ТС Инђија 2) у ТС Београд 50;
- Два двосистемска 110 kV далековода за увођење ДВ бр. 1178 АБ (ТС Београд 5 – ТС Београд 9) у ТС Београд 50, и
- Кабловски вод 2x110 kV КБ Београд 50 – Београд 49 (Аеродром).

Централни садржај овог пројекта је изградња нове ТС 400/110 kV Београд 50, која се састоји из четири технолошке целине: зоне постројења 400 kV; зоне постројења 110 kV; зоне трансформације 400/110 kV и командно-погонске зграде са пратећим садржајима.

Двосистемски 400 kV далековод ТС Београд 50 – ПРП Чибук 1, је од великог значаја за преносни систем Србије, имајући у виду да омогућава евакуацију енергије ветра из Јужног Баната, растерећење трафостанице 220/110/35 kV Београд 5, као и сигурније напајање потрошача западно од Београда.

Изградњом далековода 400 и 110 kV које повезују планирану ТС 400/110 kV Београд 50 са постојећим далеководима у окружењу енергетски ће се оснажити сремско конзумно подручје Београда

Изградњом кабловског вода 2x110 kV КБ Београд 50 – Београд 49 (Аеродром) обезбедиће се боље снабдевање електричном енергијом а самим тим и даљи развој комплекса аеродрома Никола Тесла.

Пројектовање, изградња и техничко обезбеђење високонапонских далековода 400 и 110 kV спроводе се према Правилнику о техничким нормативима за изградњу надземних

електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), пратећих техничких прописа, норматива и препорука ЕПС-а и ЕМС ад.

5.2. Концепција планиране намене површина и режима коришћења простора у обухвату Просторног плана

Прелиминарно решење пројекта БеоГрид 2025 одређено је уважавајући принцип максималног могућег просторног усклађивања са постојећим и планираним грађевинским подручјима, зонама заштићених природних и непокретних културних добара, инфраструктурних система и објеката.

Позиција локације ТС 400/110 kV Београд 50, уз источну границу КО Угриновци, Градска општина Земун, је повољна са аспекта формирања најпогоднијег расплета далековода. Предвиђено је да расплет далековода 400 kV буде орјентисан према северу, док далеководи 110 kV имају усмерење према југу.

Коридори високонапонских далековода 400 и 110 kV планирани су углавном на пољопривредном земљишту, ван насељених зона већих густина и ван планираних грађевинских подручја насеља са зонама повећане осетљивости на утицај нејонизујућег зрачења у складу са препорукама Светске здравствене организације.

Коридор кабловског вода 2x110 kV КБ Београд 50 – Београд 49 (Аеродром) трасиран је, максималним делом, кроз постојеће и планиране јавне саобраћајнице.

Заштита од нејонизујућег зрачења спроводиће се уз примену законских и подзаконских мера заштите којима се спречава угрожавање животне средине и здравље људи од дејства зрачења која потичу нејонизујућих извора и отклањају последице емисија које извори зрачења емитују или могу да емитују.

Према важећој регулативи зоне повећане осетљивости од утицаја нејонизујућег зрачења су подручја стамбених зона, у којима се особе могу задржавати и 24 сата дневно.

У зони коридора далековода не планирати намене попут становања, спорта, рекреације, јавних установа социјалне и здравствене заштите и сличних делатности које подразумевају дужи боравак људи.

5.2.1. Подела простора у планском обухвату на посебне зоне/појасе

За потребе изградње и заштите непосредног окружења, предвиђено је успостављање коридора дуж траса планираних далековода 400 и 110 kV.

Коридор планираног далековода формирају следеће зоне/појаси:

1. Простор у коме се утврђују посебна правила коришћења и правила уређења у циљу обезбеђења услова за пројектно дефинисање трасе планираног далековода и успостављање заштитног појаса дефинисан је као заштитна зона. Заштитни појас далековода за напонски ниво 400 kV износи 30м обострано од крајњег фазног проводника, заштитни појас далековода за напонски ниво 110 kV износи 25 м обострано од крајњег фазног проводника. Спољна граница заштитне зоне представља уједно и границу планског обухвата подручја посебне намене са елементима детаљне регулације.
2. У оквиру заштитне зоне, простор непосредно дуж подужне осе коридора далековода у коме се утврђују посебна правила коришћења и правила уређења за потребе изградње,

одржавања и надзора далековода дефинисан је као извођачки појас. Ширина извођачког појаса далековода износи до 20,0 m (по 10,0 m од подужне осе коридора далековода).

5.2.2. Правила коришћења простора по посебним зонама/појасима

Просторним планом са елементима детаљне регулације дефинише се грађевинска парцела ТС 400/110 kV Београд 50 као површина јавне намене са могућношћу директног спровођења.

Правила коришћења простора у коридору планираних далековода 400 и 110 kV одређена су на следећи начин:

- У заштитној зони се, без промене намене и власништва над обухваћеним непокретностима, обезбеђује привремена службеност пролаза за време трајања радова и простор за успостављање заштитног појаса.
- У извођачком појасу се, без промене намене и власништва над обухваћеним непокретностима, обезбеђује трајна службеност прелаза/заузећа за потребе грађевинских и електромонтажних радова, постављање надземних водова и стубова далековода, надзор и одржавање елемената далековода. Површина за постављање стубова далековода се обезбеђује у оквиру извођачког појаса.

У заштитној зони (са извођачким појасом), до пројектног дефинисања трасе и елемената техничког решења далековода, успоставља се обавеза прибављања услова/сагласности од стране предузећа надлежног за управљање планираним далеководима 400 и 110 kV код израде друге планске и урбанистичко-техничке документације, као и изградње, инвестиционог одржавања или реконструкције других објеката и инсталација, услова газдовања и коришћења земљишта. Након утврђивања границе заштитног појаса, на основу пројектног решења трасе и елемената техничког решења далековода, обавеза прибављања услова/сагласности од стране предузећа надлежног за управљање планираним далеководима се односи само на активности у обухвату заштитног појаса.

Правила коришћења простора у обухвату Просторног плана, односно коридору планираног високонапонских далековода одређују се Просторним планом, у складу са Законом о енергетици, Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), пратећих техничких прописа, норматива и услова/мишљења која су прибављена за потребе израде овог Просторног плана.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Просторним планом обезбеђује се плански основ за дефинисање локације нове ТС 400/110 kV Београд 50 и просторних коридора припадајућих надземних далековода 400 kV и 110 kV.

Спровођењем Просторног плана очекују се следећи општи ефекти уређења и коришћења простора:

- обезбеђење простора за етапну изградњу високонапонских далековода;
- установљавање зоне заштите и успостављање одговарајућих режима коришћења простора у обухвату зоне заштите високонапонског далековода, са циљем спречавања негативних утицаја на окружење и могућих последица акцидената на систему;

- обезбеђење функционалности и омогућавање планског развоја других инфраструктурних система у условима контролисаног коришћења простора у коридору високонапонског далековода;
- максимално очување и мониторинг могућег утицаја на здравље локалног становништва, биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра у коридору високонапонског далековода и његовом непосредно окружењу;
- утврђивањем правила уређења и правила грађења у обухвату коридора високонапонског далековода којима је условљено коришћење одговарајућих савремених техничких решења, пратеће опреме и пажљивог извођења грађевинских и електромонтажних радова и која обезбеђују извођење планираног далековода без потребе за привременим уклањањем или трајним измештањем постојећих објеката инфра- и супраструктуре, као и без значајнијег ометања коришћења обухваћених непокретности и других постојећих и развојних активности локалног становништва.
- регулационом разрадом планских решења Просторног плана створиће се одговарајући плански основ за директно спровођење, чиме ће се омогућити остваривање јавног интереса, експропријација земљишта, формирање одговарајућих парцела и прибављање одговарајућих дозвола у складу са законом, што представља један од предуслова даљих активности у реализацији пројекта БеоГрид 2025 и омогућава прецизније дефинисање динамике реализације тих активности, као и утврђивање приоритета у реализацији пројекта и мера за имплементацију техничко-планских решења

Обрађивачи Просторног плана:
ЦЕП, Центар за планирање урбаног развоја и
ИАУС, Институт за архитектуру и урбанизам Србије

Директор ЦЕП-а
Љубина Стефановић Тасић, дипл.инж.арх